

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către inculpatul Tutunaru Ion și de către partea civilmente responsabilă CA Alliance Insurance Group” SA reprezentată de Postica Vladimir, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Tutunaru Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.04.2017 – 01.03.2018 (prima instanță);
2. 26.03.2018 – 06.06.2018 (instanța de apel);
3. 03.08.2018 – 18.12.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 01 martie 2018, cauza fiind examinată pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Tutunaru Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 200 u.c., ceea ce constituie 4 000 lei, fără privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Acțiunile civile înaintate de către partea vătămată Ceban Ivan și partea civilă Nichifor Pavel privind repararea prejudiciului material s-au admis în principiu.

S-a încasat de la inculpatul Tutunaru Ion în beneficiul părții vătămate Ceban Ivan suma de 4 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică.

S-au admis parțial acțiunile civile înaintate de către Ceban Ivan, Podubinschii Nicolae și Tarlev Ana, privind încasarea prejudiciului moral, cu încasarea de la inculpat în beneficiul părților vătămate Ceban Ivan și Podubinschii Nicolae,

prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei fiecărui, iar părții vătămate Tarlev Ana prejudiciul moral în sumă de 1 000 lei.

S-a încasat de la Compania Internațională de Asigurări „Alliance Insurance Group” în beneficiul părții vătămate Tarlev Ana, prejudiciul material în sumă de 500 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, la 22 septembrie 2016, aproximativ la ora 14:50, Tutunaru Ion conducând automobilul de model “Volkswagen Polo” cu n/î. XXXXX, pe traseul R-3 Chișinău-Hâncești, direcția or. Hâncești în apropierea intersecției traseului din preajma s. Sociteni, raionul Ialoveni, ignorând prevederile pct. 10 lit. b); pct. 43 alin. (3); pct. 45 alin. (1) lit. a), b), d) și alin. (2); pct. 47 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stipulează expres, conducătorul de vehicul trebuie să posede cunoștințe necesare privind conducerea în siguranță a vehiculului, pe drum cu circulația dublu sens care au cel puțin două benzi într-o direcție, este interzis intrarea pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus, să conducă în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, de situația rutieră precum și de dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar s-ă oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, neținând seama de factorii sus menționați, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului pe care îl conducea în rezultatul cărui fapt a ieșit pe contrasens și s-a tamponat în roata de mijloc din stânga autovehiculului de model MAN, cu n/în XXXXX, condus de cet. Iacovlev Ion, după care a derapat și a comis tamponarea frontală cu automobilul de model Mercedes Benz 312 cu n/î XXXXX, condus de cet. Ceban Ivan, în care se aflau mai mulți pasageri de pe ruta Cahul – Chișinău.

În urma accidentului rutier șoferul de pe ruta Cahul – Chișinău, Ceban Ivan conform raportului de expertiză medico-legală nr. 3319/D din 16 noiembrie 2016 s-a ales cu traumă crinio-cerebrală, închisă manifestată prin comoție cerebrală, plagă contuză lacerată regiunea palpebrală superioară dreapta, fractura cominutivă a copului osului metatarsal II, III, IV, V cu deplasare, luxația degetului I, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie.

Pasagerilor Roman Tamara, potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 3312/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura osului navicular și cuboid pe dreapta, edem a țesuturilor moi pe dreapta, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Podubinschii Nicolae potrivit raportului de expertiză medico-legal nr. 3314/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura apofizei transversale a vertebrei lombare L1 pe dreapta fără

deplasare, comoție medulară la nivelul lombar, para-pareză inferioară moderată, plagă contuză regiunea frontală, traumă crinio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Moscalu Ana potrivit raportului de expertiză medico-legal nr. 3318/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura claviculei drepte în treimea medie cu deplasarea fragmentelor, excoriații regiunea claviculei drepte, edem și echimoze țesuturile moi a feței, plagă contuză la nivelul buzei superioare, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Bercaru Ion potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3320/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura închisă în 1/3 medie a ulnei stângi cu deplasare, edem a țesuturilor moi la nivelul antebrațului stâng, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Ianacova Rodica potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3321/D din 16.11.2016 s-a ales cu traumă crinio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, fractura osului ischiadic și pubic pe stânga cu deplasare neînsemnată, fractura osului ulnar pe dreapta fără deplasare, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Stafi Mihail potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3309/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura fibulei în treimea medie cu deplasare, fractura maleolei laterale fără deplasare, edem al țesuturilor moi la nivelul gleznei drepte, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie; Filipenco Natalia potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3316/D din 16.11.2016 s-a ales cu fractura coastelor VII, VIII, IX, X pe stânga, contuzia pulmonului stâng, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare medie.

Respectiv pasagerilor Tarlev Ana, potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3317/D din 16.11.2016 s-a ales cu traumă cranio cerebrală închisă manifestată prin contuzie cerebrală minoră, plagă contuză regiunea mandibulei pe dreapta, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară; Matani Aliona potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3322/D din 16.11.2016 s-a ales cu traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară; Cotoman Vera potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3428/D din 16.11.2016 s-a ales cu excoriații la ambele gambe, care în circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare neînsemnată; Severin Angela potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3311/D din 01.02.2017 s-a ales cu excoriații la nivelul mâinii

stângă, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare neînsemnată și lui Cușnir Natalia potrivit raportului de expertiză medico-legal nr.3310/D din 16.11.2016 s-a ales cu excoriație a țesuturilor moi la nivelul feței, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare neînsemnată.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul Tutunaru Ion a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal, adică *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea medie a integrității corporale și a sănătății*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Țurcan Vasile în numele părții vătămate Ceban Ivan și părții civile Nichifor Pavel, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului Tutunaru Ion recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă penală cu aplicarea prevederilor art. 90 alin. (6) lit. e) Cod penal, admiterea acțiunilor civile înaintate de Ceban Ivan și Nichifor Pavel, invocând că, inculpatul nu a arătat nici un interes real să contribuie la minimalizarea consecințelor accidentului, sentința îl stimulează să nu achite nici un prejudiciu.

A indicat că, în condiția când într-un accident rutier, la 7 persoane le-au fost cauzate leziuni corporale medii, iar lui Ceban Ivan - multiple fracturi de coaste și alte traume semnificative, aplicarea în raport cu inculpatul a unei pedepse penale care este mai blândă decât o pedeapsă care se conține în art. 242 alin. (2) Cod contravențional, aceasta este contrar prevederilor și spiritului art. 61 și 75 Cod penal și de facto reflectă o lipsă de respect față de părțile vătămate, dar și față de lege.

A indicat că sentința este neîntemeiată și în partea prejudiciilor materiale pe care le-a solicitat Ceban Ivan, fiindcă: a solicitat încasarea de la persoanele civilmente responsabile, în beneficiul lui Ceban Ivan, a următoarelor sume ale prejudiciilor materiale: 4 500 lei, sumă achitată de partea vătămată Ceban Ivan avocatului pentru perioada urmăririi penale și până la finele procesului în instanța de fond, aceasta fiind demonstrată prin bonul de plată și calculul întocmit de avocat; 3638,49 lei, sumă pe care a solicitat-o printr-o cerere încă în timpul urmăririi penale, anexând și actele medicale doveditoare, la care a primit un răspuns de la organul de urmărire penală că deja dosarul este remis procurorului, iar cererea și anexele la fel sunt expediate acestuia; 1399,98 lei, sumă demonstrată în instanță prin prezentarea bonurilor pentru plata medicamentelor, procurate după stadiul urmăririi penale, însă prima instanță a admis doar pretenția referitoare la încasarea sumei de 4500 lei, iar pretențiile de încasare a sumelor de 1399,98 lei și

de 3638,49 lei, au fost admise doar în principiu, din motivul că, în materialele dosarului lipsesc actele care să confirme aceste sume, la acest capitol, sentința este ilegală și neîntemeiată fiindcă cererea și actele probatorii referitoare la suma de 1399,98 le-a prezentat nemijlocit în instanța de judecată, cererea de a fi încasată suma de 3638,49 lei și probele respective, care demonstau cheltuieli suportate pentru tratament, le-a prezentat organului de urmărire penală, de la care a primit un răspuns că, acestea au fost expediate procurorului pentru a fi anexate la dosar.

Astfel, avocatul a menționat că prima instanță nu a avut nici-un temei să pună la îndoială corectitudinea și diligența ultimului și de aceea nu a verificat dacă el a anexat la dosar cererea și probele menționate, urma să fie aplicată legislația procesual-civilă, care nu contravine legislației procesual-penale la acest capitol, în așa mod, ambele sume - de 1399,98 lei și de 3638,49 lei, în total - 5037,38 lei, urmau să fie încasate necondiționat pentru că, legalitatea lor a fost susținută de procuror, acestea fiind integral recunoscute și de inculpat și de apărătorul lui, astfel, inculpatul și subsemnatul au fost degrevați de obligația dovedirii sumelor menționate, inclusiv și a sumei de 3638,49 lei, în baza prevederilor art. 131 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Apărătorul în susținerea apelului a mai indicat că, prima instanță, hotărând încasarea de la inculpatul Tutunatu Ion a sumei de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, a motivat prin faptul că, este la discreția ei să aprecieze mărimea acestui prejudiciu, fără să motiveze explicit și clar, de ce a decis încasarea anume a acestei sume, fără să se expună de ce aceasta ar fi una rezonabilă și ar putea să-l satisfacă pe Ceban Ivan.

A mai indicat că, părții vătămate i-a fost provocat o senzație de groază și șoc, acestea fiind amplificate și prin faptul că el transporta și 13 pasageri de soarta cărora era responsabil, i-au provocat o stare gravă psihică, manifestată prin stări de incertitudine, de frică și nesiguranță, inclusiv și profesională, pentru că în prezent el se simte stresat, urcând la volanul unui automobil.

Până la accident Ceban Ivan avea un loc sigur de muncă și un câștig lunar care îi asigura un trai decent, acest câștig i-l aducea funcția de șofer pe autovehiculul menționat, dar, încât acesta e în stare defectată și practic nu poate fi reparat, el este lipsit de acest mijloc de muncă, la acest capitol fiind dependent de circumstanțe mai puțin sigure și având câștiguri mai mici.

Referitor la acțiunea civilă a lui Nichifor Pavel, avocatul a indicat că ca urmare a accidentului rutier, proprietarul autovehiculului deteriorat MERCEDES 312 D, nr. de înmatriculare XXXXX – Nichifor Pavel, a ratat un venit de 1 849 lei, care urma să-l primească de la întreprinderea de stat „Servicii Transport Auto”, în baza unui contract de locațiune a autovehiculului.

În instanță inculpatul a declarat că este de acord să achite suma de 1 300 lei, dar nu a argumentat această declarație, pe când suma de 1 849 lei a acestui

prejudiciu este demonstrată prin probe, prima instanță și pe marginea acestei circumstanțe a omis să se expună.

Referitor la prejudiciile manifestate prin defecțiunile cauzate autovehiculului, apărătorul a menționat că acesta a fost deteriorat în așa proporții, încât de facto reprezintă o grămadă de fier uzat și nu are niciun sens să fie reparat, fiind examinat de un expert auto, în Raport ultimul a invocat două cifre de reper - suma de 167860,09 lei care probează defecțiunile cauzate autovehiculului, și suma de 190545,81 lei care constituie prețul de piață a autovehiculului până la accident, gradul de deteriorare a acestuia este minimum de 88%, cifră foarte relevantă și demonstrativă dar, nici aceasta nu e definitivă, pentru că preluarea autovehiculului de la parcare unde se află și transportarea lui la o stație de reparație, cât și alte acțiuni de așa gen, evident cer cheltuieli suplimentare, gradul de defectare depășind 90%, ambele sume invocate în raportul expertului - sunt stabilite legal și cert, iar evaluarea costului de piață a autovehiculului evident a avut semnificația de a indica faptul că repararea acestuia este practic lipsită de sens.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2018, apelul declarat a fost admis, casată sentința în partea individualizării pedepsei și a laturii civile și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Inculpatului Tutunaru Ion, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, i s-a stabilit o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită inculpatului Tutunaru Ion a fost suspendată condiționat cu fixarea unui termen de probațiune de 2 ani.

S-a admis în principiu pretenția lui Nichifor Pavel către Tutunaru Ion, privind încasarea venitului ratat.

S-a încasat din contul CA Alliance Insurance Group în beneficiul lui Nichifor Pavel prejudiciul material cauzat prin infracțiune în valoare de 167 860,09 lei.

S-a încasat din contul lui Tutunaru Ion în beneficiul lui Ceban Ivan prejudiciul material cauzat prin infracțiune în valoare de 1 399,98 lei și 4 500 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, 30 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în total 35 899,98 lei, în rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că, inculpatul Tutunaru Ion a săvârșit infracțiunea incriminată.

Instanța de apel a indicat că, prima instanță greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a pedepsei sub formă de amendă. Discordanța între cele

reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării și executării pedepsei.

Instanța de apel a apreciat critic modalitatea de individualizare a pedepsei inculpatului efectuată de către prima instanță privind neaplicarea pedepsei complementare de privare de dreptul de a conduce mijloacele de transport, deoarece nu se regăsește nici un temei justificativ de înlăturare a pedepsei complementare.

Astfel, instanța de apel a considerat că, scopul educativ și preventiv al pedepsei aplicate în cauza penală dată în privința lui Tutunaru Ion nu poate fi atins decât prin aplicarea pedepsei penale cu închisoarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, or, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

Mai mult, instanța de apel a reținut ca fiind total disproporționată sancțiunea aplicată inculpatului cu fapta comisă, or acesta a pus în pericol siguranța la trafic și viața, sănătatea unui grup mare de cetățeni, iar întru restabilirea echității sociale, și atingerea scopului pedepsie penale, a ajuns la concluzia că, inculpatul urmează a executa o sancțiune penală cu închisoarea, cu privarea de dreptul de conduce mijloace de transport și suspendarea executării pedepsei.

La fel, instanța de apel a considerat ca nejustificate argumentele invocate de prima instanță în justificarea soluției sale de a nu-l priva pe inculpat de dreptul de a conduce mijloace de transport , or, inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, prejudiciind relațiile sociale cu privire la securitatea rutieră, iar legea penală prevede aplicarea pedepsei complementare în acest caz.

Mai mult, instanța de apel a menționat că de către partea civilă Nichifor Pavel nu au fost prezentate careva probe incontestabile pentru stabilirea venitului ratat indicat în mărime de 1 849 lei, și aceasta nu este posibil de constatat fără a amâna judecarea cauzei, astfel, instanța de apel a indicat că reieșind din prevederile art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, a considerat oportun să admită în principiu, pretenția în ce privește încasarea venitului ratat în mărime de 1 849 lei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, deoarece reclamantul nu a prezentat raționamentele și calculele din care a reieșit.

Referitor la pretenția materială în mărime de 190 545,81 lei, instanța de apel a conchis că aceasta nu a fost probată cu probe, or potrivit raportului de evaluare a pagubei nr. 3206/12A, efectuat de către expertiza independentă „Exauto-Plus”, valoarea prejudiciului cauzat proprietarului autovehiculului de model „Mercedes 312 D” constituie suma de 167 860,09 lei, sumă care urmează a fi încasată din contul CA Alliance Insurance Group, în rest pretenția s-a respins ca fiind

neîntemeiată, mai mult, instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel, partea civilă Nichifor Pavel a solicitat încasarea costului automobilului care a fost deteriorat, însă nu a putut indica valoarea exactă a automobilului.

Ce ține de acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ceban Ivan, instanța de apel a reținut că, pretenția în partea încasării sumei de 3 638,49 lei este neîntemeiată, astfel, instanța de apel indicând că la materialele cauzei nu au fost depistate probe care ar dovedi cheltuielile invocate, partea vătămată Ceban Ivan a menționat că a prezentat bonuri organului de urmărire penală ce confirmă cheltuielile în mărime de 3 638,49 lei, însă la materialele cauzei astfel de bonuri nu există, din care considerente instanța de apel a respins pretenția în partea încasării sumei respective, instanța de apel a dispus încasarea de la inculpat în beneficiul părții vătămate Ceban Ivan a prejudiciului material în mărime de 1399,98 lei confirmat prin bonuri de plată anexate la materialele cauzei.

Referitor la prejudiciul moral solicitat de partea vătămată Ceban Ivan în mărime de 100 000 lei, instanța de apel a statuat că partea vătămată a suferit de pe urma acțiunilor comise de către Tutunaru Ion, iar suma de 3 000 lei, încasată de prima instanță, a considerat-o mică în raport cu suferințele psihice și morale trăite de partea vătămată Ceban Ivan, astfel, instanța de apel a considerat necesar de a acorda cu titlu de prejudiciu moral suma de 30 000 lei, care necesită a fi încasată de la inculpat în beneficiul părții vătămate Ceban Ivan.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1 Inculpatul Tutunaru Ion, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2018, cu menținerea sentinței Judecătoriei Hîncești /sediul Ialoveni/ din 01 martie 2018, invocând că:

- prima instanță a stabilit corect vinovăția și a aplicat corect și echitabil pedeapsa sub formă de amendă;

- instanța de apel nu a ținut cont de faptul că inculpatul a comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă din imprudență, și-a recunoscut vina, cauza a fost examinată în procedură simplificată, a achitat tuturor părților vătămate sumele solicitate pentru spitalizare și tratament cu excepția lui Ceban Ivan care solicită sume exagerate;

- instanța de apel a reținut ca motiv pentru aplicarea unei pedepse mai aspre: „inculpatul a săvârșit o infracțiune prin care a pus în pericol siguranța la trafic cât și integritatea fizică a unui grup mare de persoane”, fără a intra în esența cazului în speță, or, inculpatul s-a tamponat în roata de mijloc din stânga a autovehiculului de mare tonaj, după care a fost aruncat în acel microbus în care se aflau mai mulți pasageri;

- nici prima instanță și nici instanța de apel nu s-au expus asupra cererii apărării de a fi eliberat automobilul său de model „Wolksfagen Polo” cu n/î XXXXX.

5.2 Partea civilmente responsabilă CA „Alliance Insurance Group” SA indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5) și 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei instanței de apel, în partea încasării sumei de 167 860,09 lei, pronunțarea unei noi decizii prin care să fie respinsă cererea părții civile Nichifor Pavel cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare din contul CA „Alliance Insurance Group” SA, invocând că:

- instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia aplicată la constatarea și încasarea despăgubirii de asigurare din contul CA „Alliance Insurance Group” SA;

- nu au fost prezentate dovezi ce ar demonstra că partea civilă ar fi depus cerere pentru calcularea și achitarea despăgubirii de asigurare;

- conform legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, este prevăzută o procedură specială în vederea obținerii despăgubirii de asigurare pentru daunele cauzate prin accident;

- CA „Alliance Insurance Group” SA nu a fost sesizată în modul prevăzut de legea specială, pentru a avea posibilitate de a calcula și achita despăgubirea de asigurare, indicând art. 19 alin. (1) lit. c), 23 alin. (1) lit. a), (4), (9) lit. b), 13) Legea nr. 414 din 22.12.2006;

- atât timp cât nu au fost respectate prevederile legii menționate instanța de apel nu putea să se expună asupra întinderii despăgubirii de asigurare;

- actul de evaluare al SRL „Exauto-Plus” nu reprezintă un raport de expertiză așa cum a constatat instanța de apel;

- SRL „Exauto-Plus” nu este o unitate de specialitate în sensul legii speciale, care aplică prețurile medii pe piață, nu este unitatea de specialitate și nici evaluator acceptat comun de către părți, iar actul de examinare a mijlocului de transport nr. 3206/12A efectuat de SRL „Exauto-Plus” cu participarea reclamantului și în lipsa CA „Alliance Insurance Group” SA, ultima nefiind citat legal pentru examinarea mijlocului de transport, nu este opozabil CA „Alliance Insurance Group” SA;

- raportul de evaluare a pagubei nr. 3206/12A nu poate fi reținut ca probă din motivul că evaluatorul nu a fost acceptat de către pârât și au fost folosite prețurile prezentate de unitățile de specialitate neacceptate de pârât;

- cerințele admise de către instanța de apel sunt lipsite de suport probator, solicitând repararea prejudiciului doar în baza unui calcul, care potrivit art.19 alin. (1), (2), (6) al Legii contabilității nr. 113 din 27.04.2007, nu întrunește condițiile unui document primar ce contabilizează faptele economice;

- acest calcul nu este justificat cu factură și bon fiscal potrivit exigențelor imperative stabilite în art. 1 pct. 8) lit. f) al Regulamentului cu privire la aplicarea

mașinilor de casă și control pentru efectuarea decontărilor în numerar aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.474 din 28.04.1998 (modificat prin Hot. Guv. nr. 848 din 08.10.2014) „Utilizatorii MCC (mașină de casă și control cu memorie fiscală) sunt obligați să înmâneze consumatorului bonul de casă emis de MCC pentru operațiunea economică efectuată, care trebuie să corespundă sumei real achitate, iar la cererea consumatorului - să completeze și să elibereze factură sau alt document primar cu regim special în conformitate cu actele normative în vigoare", or, potrivit pct. 4 al Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 47 din 31.03.2010 - La solicitarea beneficiarilor (cumpărătorilor)- cetățeni, furnizorul (executorul) întocmește și eliberează factura;

- dosarul de daune poate fi finalizat doar după prezentarea tuturor actelor de către persona păgubită, la caz Nichifor Pavel, inclusiv dovada vinovăției persoanei care a cauzat dauna, în cele din urmă CA „Alliance Insurance Group" SA va adopta decizia de plată a despăgubirii de asigurare și efectua plata, în cazul în care persoana păgubită nu este de acord cu decizia asigurătorului privind cuantumul despăgubirii de asigurare, persoana păgubită are dreptul să atace decizia asigurătorului în instanța de judecată;

- prin urmare asupra corectitudinii calculării cuantumului despăgubirii de asigurare urmează să se expună instanța de judecată în procedură contencioasă;

- la caz ținem să scoatem în evidență că asigurătorul nu a adoptat despăgubirea de asigurare având în vedere lipsa dovezii vinovăției persoanei care a cauzat dauna, lipsei cererii persoanei păgubite Nichifor Pavel și a actelor necesare regularizării dosarului de daune;

- cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a CA „Alliance Insurance Group” SA.

6. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, prin care a manifestat dezacordul cu recursurile înaintate, a solicitat respingerea recursurilor motivând prin faptul că recursurile sunt vădit neîntemeiate, instanța de apel a argumentat suficient soluția în sensul pedepsei penale, a mai indicat că în partea soluționării acțiunii civile, decizia instanței de apel este corectă, fiind motivată suficient.

7. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că recursul ordinar declarat de către inculpat urmează a fi respins ca inadmisibil, iar recursul ordinar declarat de către partea civilmente responsabilă CA „Alliance Insurance Group” SA, urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să respingă recursul ca inadmisibil, să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali – vagi, reprezintă motiv de casare.

7.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de către inculpat:

La caz, Colegiul penal lărgit reține că, recurentul indică ca temeiuri pentru declararea recursului ordinar, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele – temeiurile de recurs invocate de recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Astfel, instanța de apel reținând circumstanțele de fapt ale cauzei și-a motivat concluzia în baza cumulului de probe administrate în cauză, cărora le-a dat o apreciere justă și obiectivă, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept.

Colegiul penal menționează că, motivele invocate de recurent în susținerea temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, sunt declarative, deoarece în urma examinării materialelor cauzei și a conținutului deciziei instanței de apel, se constată că instanța de apel în decizia sa corect și-a motivat soluția, la aplicarea pedepsei a ținut cont de prevederile art. 61 Cod penal, de criteriile de individualizare a pedepsei penale, prevăzute de art. 75 Cod penal, precum și faptul că cauza a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Referitor la argumentele invocate de inculpat, că instanța de apel nu a luat în considerare faptul că inculpatul a comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă din imprudență, și-a recunoscut vina, cauza a fost examinată în procedură simplificată, a achitat tuturor părților vătămate sumele solicitate pentru spitalizare și tratament cu excepția lui Ceban Ivan care solicită sume exagerate, Colegiul penal lărgit conchide că motivele invocate nu pot fi acceptate, or, instanța de apel la individualizarea pedepsei a luat în considerare faptul că inculpatul și-a recunoscut vina, fiindu-i redusă pedeapsa în conformitate cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, stabilindu-i o pedeapsă echitabilă și legală în raport cu fapta comisă, în rezultatul căreia, inculpatul a pricinuit vătămări corporale de diferită gravitate la 13 persoane, fără a recupera integral prejudiciile materiale și morale tuturor părților vătămate.

7.2 Cu referire la recursul ordinar declarat de către partea civilmente responsabilă CA „Alliance Insurance Group” SA:

Colegiul penal lărgit menționează că recurentul, drept temeiuri pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) Cod de procedură penală, și anume cazurile când *„cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unei părți, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată, în sensul că *cauza a fost judecată în apel fără citarea legală a unei părți*.

Colegiul penal lărgit enunță că, acceptă argumentele părții civilmente responsabile privind faptul că cauza a fost judecată în instanța de apel fără citarea legală a CA „Alliance Insurance Group” SA, or, analizând materialele cauzei, Colegiul penal lărgit a conchis că, instanța de apel a expediat mai multe citații (f.d. 42, 55 v.III) în adresa părții civilmente responsabile CA „Alliance Insurance Group” SA, însă la adresa reprezentantului din prima instanță a părții responsabile civile, Botnari Veaceslav – mun. Chișinău, str. Romană 8 cu care a fost reziliat contractul, și nu la adresa părții civilmente responsabile CA „Alliance Insurance Group” SA – mun. Chișinău, str. Vlaicu Pîrcălab 63.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, persoana se va considera legal citată numai în cazul respectării prevederilor art. 235 – 242 Cod de procedură penală, iar în cazul când persoana juridică are un sediu, indicat în actele de constituire, adresa poștală a persoanei juridice este cea de la sediu, toate documentele și scrisorile intrate la sediu se consideră recepționate de către persoana juridică. Sediul unei persoane juridice nu poate fi considerat necunoscut, deoarece datele registrului de stat sunt accesibile oricărei persoane. Modalitatea de citare a persoanelor juridice este prevăzută de art. 239 – 240 Cod de procedură penală conform căruia, citația și înștiințarea se expediază persoanelor juridice.

Analizând aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată, că persoana civilmente responsabilă CA „Alliance Insurance Group” SA, nu a fost citată de către instanța de apel, fiind astfel lipsită de dreptul său de a participa la judecarea cauzei pe cale ordinară de atac. Instanța de apel, examinând apelul avocatului Țurcan Vasile în numele părții vătămate Ceban Ivan și părții civile Nichifor Pavel, a casat sentința primei instanțe în partea individualizării pedepsei și a laturii civile, pronunțând în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a încasat din contul părții civilmente responsabile CA „Alliance Insurance Group” SA în beneficiul lui Nichifor Pavel prejudiciul material în sumă de 167 860,09 lei, fără a o cita, fiind participant pe cauza penală dată. Prin urmare, instanța de apel care a fost sesizată în cauză în fapt și în drept, a încălcat dreptul părții civilmente responsabile CA „Alliance Insurance Group” SA de a participa la judecarea cauzei pe cale ordinară de atac.

Astfel, necătând la faptul că partea civilmente responsabilă CA „Alliance Insurance Group” SA, avea dreptul legal de a participa la judecarea cauzei pe cale ordinară de atac, instanța de apel a examinat cauza penală menționată în lipsa acesteia, fără a fi citat un participant la proces.

7.3 Astfel, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra tuturor motivelor indicate în apel cu privire la partea civilă Nichifor Pavel și în măsura competenței sale asupra

motivelor din recursul ordinar declarat de partea civilmente responsabilă, să cerceteze și să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date în partea casată, să – și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu și de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către inculpatul Tutunaru Ion.

Admite recursul ordinar declarat de către partea civilmente responsabilă CA Alliance Insurance Group” SA reprezentată de Postica Vladimir, casează în partea încasării prejudiciului material de la CA „Alliance Insurance Group” SA în folosul lui Nichifor Pavel decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Tutunaru Ion XXXXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia în partea dispusă rejudecării nu este susceptibilă de a fi atacată, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **17 ianuarie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor